A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2011. június 14.*

A C-196/09. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Európai Iskolák felülbírálati bizottsága a Bírósághoz 2009. május 29-án érkezett, 2009. május 25-i határozatával terjesztett elő az előtte

Paul Miles és társai

és

az **Európai Iskolák**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot tanácselnökök, A. Borg Barthet, M. Ilešič (előadó), J. Malenovský, U. Lõhmus, E. Levits, A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen, és T. von Danwitz bírák,

* Az eljárás nyelve: francia.

főtanácsnok: E. Sharpston,
hivatalvezető: R. Şereş tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. június 9-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– P. Miles és társai képviseletében S. Orlandi és J.-N. Louis avocats,

– az Európai Iskolák képviseletében M. Gillet avocat,

– az Európai Bizottság képviseletében B. Eggers és J.-P. Keppenne, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2010. december 16-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 18. cikk, az EUMSZ 45. cikk és az EUMSZ 267. cikk értelmezésére irányul.

2 E kérelmet az Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága által az Európai Iskolákhoz kirendelt 137 tanár és az Európai Iskolák között egyrészt a 2008. július 1-jét megelőző időszak vonatkozásában e tanárok díjazásának a font sterling leértékelődését követő kiigazításának az Európai Iskolák általi elutasítása, másrészt pedig a díjazásoknak az eurótól eltérő pénznemek átváltási árfolyama alakulásától függő kiigazítására az ezen időpont óta alkalmazandó számítási módszer tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az Európai Iskolák alapszabályát meghatározó egyezmény

3 Az Európai Iskolákat eredetileg két jogi aktussal alapították: egyrészt az Európai Iskolák alapszabályát megállapító, 1957. április 12-én Luxembourgban kelt egyezménnyel *(Az Egyesült Nemzetek Szerződéseinek Tára,* 443. kötet, 129. o.), és az Európai Iskolák alapításáról szóló, az Európai Iskolák alapszabálya alapján elfogadott, 1962. április 13-án Luxembourgban kelt jegyzőkönyvvel *(Az Egyesült Nemzetek Szerződéseinek Tára,* 752. kötet, 267. o.).

4 E jogi aktusok helyébe lépett a Luxembourgban 1994. június 21-én megkötött, az Európai Iskolák alapszabályát megállapító egyezmény (HL L 212., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 16. fejezet, 1. kötet, 16. o.; a továbbiakban: az Európai Iskolákról szóló egyezmény), amely 2002. október 1-jén lépett hatályba, és a jelenleg alkalmazandó jogforrást jelenti. Az eredeti jogi aktusokkal ellentétben, amelyeknek kizárólag a tagállamok voltak részesei, az Európai Iskolákról szóló egyezményt az Európai Közösségek is megkötötték, amelyeknek az Európai Közösségnek és az Európai Atomenergia-közösségnek az Európai Iskolák alapszabályát meghatározó egyezmény aláírására és megkötésére való felhatalmazásáról szóló, 1994. június 17-i 94/557/EK, Euratom tanácsi határozat adott felhatalmazást (HL L 212., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 16. fejezet, 1. kötet, 14. o.).

5 Az Európai Iskolákról szóló egyezmény első négy preambulumbekezdése a következőképpen szól:

„figyelembe véve, hogy az európai intézmények megfelelő működésének biztosítása érdekében 1957-től kezdődően az Európai Közösségek alkalmazottai gyermekeinek együttes oktatását biztosító intézmények kerültek felállításra, amelyek az »Európai Iskola« nevet viselik;

figyelembe véve, hogy az Európai Közösségek gondot fordítanak arra, hogy biztosítsák e gyermekek együttes oktatását, és hogy erre a célra hozzájárulást különítsenek el az Európai Iskolák költségvetése számára;

figyelembe véve, hogy az Európai Iskolák rendszere »sui generis« [helyesen: rendszere *sui generis* rendszer]; figyelembe véve, hogy egyfajta együttműködést képez a tagállamok, illetve közöttük és az Európai Közösségek között, miközben teljes mértékben elismerésre kerül a tagállamok felelőssége a tananyag és az oktatási rendszer megtervezése, valamint a kulturális és nyelvi különbözőség terén;

figyelembe véve, hogy

[...]

– a tantestület, illetve az általa lefedett egyéb más személyek számára megfelelő jogi védelmet kell biztosítani az Igazgatótanács és a végrehajtó bizottság határozatai ellen; ebből a célból szigorúan korlátozott jogképességű [helyesen: hatáskörű] felülbírálati bizottságot kell létrehozni,

– a felülbírálati bizottság joghatósága nem sérti a nemzeti bíróságok joghatóságát polgári és büntetőjogi ügyekben [helyesen: a felülbírálati bizottság hatásköre nem érinti a nemzeti bíróságok polgári és büntetőjogi felelősséggel kapcsolatos hatáskörét]".

6 Az Európai Iskolákról szóló egyezmény 7. cikke szerint az Európai Iskolák felülbírálati bizottsága (a továbbiakban: felülbírálati bizottság) az Igazgatótanáccsal, a főtitkárral és a felügyelő bizottsággal együtt összes Iskola közös szerveinek egyike.

7 Az Európai Iskolákról szóló egyezmény 26. cikke értelmében a „Szerződő Felek között ezen egyezmény értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatos és az Igazgatótanács által még nem megoldott vitás kérdések [helyesen: Szerződő Felek közötti, ezen egyezmény értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatos, az Igazgatótanács által nem rendezhető vitás kérdések] az Európai Közösségek Bíróságának kizárólagos hatáskörébe tartoznak."

8 Az Európai Iskolákról szóló egyezmény 27. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A felülbírálati bizottság felállítása ezennel megtörténik.

(2) Első és végső fokon, illetve amikor minden egyéb eljárási lehetőség kimerült, a felülbírálati bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozik a jelen egyezmény hatálya alá tartozó minden személy esetében (az igazgatási és a kisegítő személyzet kivételével) az egyezmény alapján meghozott intézkedések és szabályok jogszerűségével kapcsolatos minden vitás kérdés, amely egy iskola végrehajtó bizottságának Igazgatótanácsa részéről hátrányosan érinti az ilyen személyeket abban az esetben, amikor hatáskörüket a jelen egyezményben meghatározott módokon gyakorolják. Ha az ilyen vitás kérdések pénzügyi jellegűek, a felülbírálati bizottság korlátlan hatáskörrel rendelkezik. [Helyesen: Első és végső fokon, illetve amikor minden egyéb közigazgatási eljárási lehetőség kimerült, a felülbírálati bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozik minden olyan vitás kérdés, amely a jelen egyezménynek a hatálya alá tartozó személyekre (az igazgatási és a kisegítő személyzet kivételével) való alkalmazására, valamint valamely iskolának a jelen egyezményben ráruházott hatáskörében eljáró Igazgatótanácsa vagy végrehajtó bizottsága által e személyek tekintetében meghozott, az egyezményen vagy az egyezmény alapján elfogadott szabályokon alapuló, sérelmet okozó aktus jogszerűségére vonatkozik. Ha az ilyen vitás kérdések pénzügyi jellegűek, a felülbírálati bizottság korlátlan felülvizsgálati jogkörrel rendelkezik.]

Az ilyen eljárásokra vonatkozó feltételeket és részletes szabályokat szükség szerint a tantestület szolgálati szabályzata vagy a részidős tanárok alkalmazási feltételei, illetve az Iskolák általános szabályzata tartalmazza.

(3) A felülbírálati bizottság tagjai olyan személyek, akiknek függetlensége kétségen felül áll, és akik a törvény szerint erre a feladatra alkalmasak [helyesen: és akik elismert jogi szakértelemmel rendelkeznek].

Csak az Európai Közösségek Bírósága által összeállított listán szereplő személyek választhatók meg a felülbírálati bizottság tagjaivá.

(4) A felülbírálati bizottság alapszabályát az Igazgatótanács egyhangú határozattal fogadja el.

A felülbírálati bizottság alapszabálya határozza meg a bizottság tagjainak számát, az Igazgatótanács által történő kinevezésük rendjét, hivatali idejük tartamát és a rájuk alkalmazható pénzügyi rendelkezéseket [helyesen: és pénzbeli juttatásaik szabályait]. Az alapszabály határozza meg a bizottság működésének módját is.

(5) A felülbírálati bizottság elfogadja saját eljárási szabályzatát, amely az alapszabály alkalmazásához szükséges rendelkezéseket tartalmazza.

Az eljárási szabályzat az Igazgatótanács egyhangú hozzájárulását igényli. [Helyesen: Az eljárási szabályzatot az Igazgatótanácsnak egyhangúlag jóvá kell hagynia.]

(6) A felülbírálati bizottság határozatai a Felekre nézve kötelezőek, és amennyiben utóbbiak azokat nem valósítják meg, a tagállamok megfelelő hatóságai által az ország adott jogszabályaival összhangban végrehajtathatók [helyesen: amennyiben a Felek nem teljesítik azokat, a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai a vonatkozó nemzeti jogszabályoknak megfelelően elrendelik azok végrehajtását].

(7) Az egyéb vitás kérdések, amelyekben az Iskolák Félként vesznek részt, az országos igazságszolgáltatás hatáskörébe [helyesen: a nemzeti bíróságok hatáskörébe] tartoznak. A jelen cikk különösképpen nem érinti a nemzeti bíróságok polgári és büntetőjogi kérdésekben való joghatóságát [helyesen: polgári és büntetőjogi felelősséggel kapcsolatos hatáskörét]."

Az Európai Iskolák felülbírálati bizottságának alapszabálya

9 Az Európai Iskolák felülbírálati bizottsága alapszabályának 1. cikke szerint:

„(1) A felülbírálati bizottság […] öt évre kinevezett hat tagból áll.

(2) Az Igazgatótanács az Európai Közösségek Bírósága által e célból összeállított lista alapján tagjainak kétharmados többségével nevezi ki a felülbírálati bizottság tagjait.

(3) Az Igazgatótanács tagjainak kétharmados többségével hozott kifejezett határozatának hiányában a felülbírálati bizottság tagjai megbízatása hallgatólagosan öt évre megújítható.

[…]”

10 Ezen alapszabály 3. cikke értelmében a „felülbírálati bizottság tagjai megbízatásuk alatt nem gyakorolhatnak semmiféle politikai vagy közigazgatási tevékenységet, sem bármi olyan jellegű foglalkozást nem folytathatnak, amely nem egyeztethető össze a megbízatás független és pártatlan gyakorlásával.”

11 Az említett alapszabály 5. cikke akként rendelkezik, hogy a „felülbírálati bizottság tagja csak akkor menthető fel tisztségéből, ha a többi tag teljes ülésen és kétharmados többséggel úgy dönt, hogy e tag többé nem felel meg az előírt követelményeknek.”

12 Ugyanezen alapszabály 15. cikke szerint:

„[…]

(2) Egyetlen tag sem vehet részt olyan ügy vizsgálatában, amelyben személyesen érintett, vagy korábban valamely fél, illetve az ügyben érdekelt személy meghatalmazottjaként vagy tanácsadójaként, akár bíróság vagy vizsgálóbizottság tagjaként vagy más jogcímen eljárt.

(3) Amennyiben valamely taggal szemben a fenti kizárási okok valamelyike vagy különleges kizárási ok forog fenn, e tag tájékoztatja erről a felülbírálati bizottság elnökét, aki őt kizárja az ügy elbírálásából, és adott esetben más tag kijelölésével gondoskodik a helyettesítéséről.

(4) Amennyiben a felülbírálati bizottság elnöke vagy a tanács elnöke szerint valamely tag személyével szemben kizárási ok forog fenn, egyeztet az érintettel; egyetértés hiányában a bizottság vagy a tanács határoz. Az érintett tag meghallgatását követően a bizottság vagy a tanács e tag távollétében tanácskozik és szavaz. Amennyiben a kizárást kimondó határozatot fogadnak el, a felülbírálati bizottság elnöke esetlegesen gondoskodik e tag helyettesítéséről."

Az Európai Iskolákba kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzata

13 Az Európai Iskolákba kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzatát (a továbbiakban: a kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzata) az Igazgatótanács fogadja el az Európai Iskolákról szóló egyezményben e tekintetben ráruházott hatáskör alapján.

14 A kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzata 49. cikkének a 2004 októbere és 2008. június 30. között hatályos szövege értelmében:

„(1) Az e fejezetben megállapított feltételek mellett és ellentétes rendelkezések hiányában az alkalmazott a jelen szabályzat III. mellékletében szereplő bértáblázatban rögzített, a beosztásának és fizetési fokozatának megfelelő díjazásra jogosult.

(2) a) Az illetékes nemzeti hatóságok átutalják az alkalmazottak részére a nemzeti jogszabályok szerinti díjazást, és közlik az iskola igazgatójával ennek összegét, megjelölve a kiszámításnál figyelembe vett összes tényezőt, beleértve a kötelező társadalombiztosítási járulékokat és adókat.

b) Az Európai Iskola kifizeti egyrészt a jelen szabályzatban meghatározott díjazást, másrészt a nemzeti jog szerinti járandóság kötelező társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett ellenértéke közötti különbözetet."

Ezen ellenértéket annak az országnak a pénznemében kell kiszámítani, ahol az alkalmazott a feladatait ellátja, az Európai Közösségek tisztviselőinek díjazására alkalmazott átváltási árfolyam alapján.

Ha az említett ellenérték magasabb, mint a jelen szabályzatban foglalt díjazás egy naptári évre meghatározott összege, akkor a két összeg közötti különbözet az érintett alkalmazottat illeti.

[...]

15 A kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzata 49. cikke (2) bekezdésének b) pontjához fűzött magyarázat a következőképpen pontosított:

„A közösségi tisztviselők személyzeti szabályzatának rendelkezései szerint az eurótól eltérő pénznemek esetében referencia-árfolyamként az adott év július 1-jén hatályos, költségvetésben meghatározott árfolyamot kell megállapítani. Ezen referencia-árfolyam alkalmazandó a díjazások euróra történő átváltásakor."

16 2008 októberében az Igazgatótanács 2008. július 1-jei hatállyal módosította a kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzata 49. cikke (2) bekezdésének b) pontját, e rendelkezés második és harmadik alpontja közé a következő alpontot illesztve be:

„Ezen átváltási árfolyamokat össze kell vetni a költségvetés végrehajtásánál alkalmazott havi átváltási árfolyamokkal. A pénznem vagy a pénznemek addigi átváltási árfolyamaihoz viszonyított 5%-os vagy azt meghaladó eltérés esetén az adott hónaptól kezdődően kiigazítást kell végezni. Ha a változás nem éri el az előbb említett küszöböt, akkor az átváltási árfolyamokat legalább hathavonta naprakésszé kell tenni."

17 A kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzatának 79. cikke értelmében az igazgatási és pénzügyi természetű határozatok ellen a főtitkárhoz lehet közigazgatási panaszt benyújtani. A főtitkár kifejezett vagy hallgatólagos elutasító határozata ellen az említett szabályzat 80. cikke alapján lehet jogorvoslattal élni; e 80. cikk (1) bekezdése értelmében:

„Első és végső fokon a felülbírálati bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozik az Iskolák vezető szervei és az alkalmazottak között felmerült, az alkalmazottaknak sérelmet okozó aktus jogszerűségével kapcsolatos minden jogvita. Amennyiben a jogvita pénzügyi természetű, a felülbírálati bizottság korlátlan felülvizsgálati jogkörrel rendelkezik."

18 A kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzatának 86. cikke szerint a „jelen szabályzat azon cikkei, amelyek azonosak a közösségi köztisztviselők személyzeti szabályzatának cikkeivel, a Bizottság által alkalmazott kritériumok szerint értelmezendőek".

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

19 P. Miles és az alapeljárás másik 136 kérelmezője az egyik Európai Iskolába az Egyesült Királyság által kirendelt tanár. A kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzatának 49. cikke alapján egyrészt az Egyesült Királyság hatóságai által utalt nemzeti járandóságban, másrészt az Európai Iskola által utalt olyan pótlékban részesülnek, amely megegyezik az e szabályzat szerinti díjazás és a kötelező társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett nemzeti járandóságok ellenértéke közötti különbözettel (a továbbiakban: európai pótlék).

20 A 2007. július 1-jétől 2008. június 30-ig tartó időszakban az európai pótlékot – a kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzata 49. cikke (2) bekezdése b) pontjának az ezen időszakban alkalmazandó szövege alapján – azon különbözet alapján számították ki, amely egyrészt az e szabályzat szerinti díjazás, másrészt a font sterlingben kifejezett, és az Európai Közösség által 2007. július 1-jén alkalmazott, költségvetésben meghatározott árfolyam alapján átváltott összes nemzeti járandóság ellenértéke között állt fenn.

21 2007 októberétől a font sterling jelentősen leértékelődött. Ezt azonban az alapeljárás kérelmezői európai pótlékának kiszámításakor 2008. július 1-je előtt nem vették figyelembe, mivel az Európai Közösségek tisztviselőinek illetményére alkalmazandó átváltási árfolyamot, amelyre az említett rendelkezés utal, csak évente egyszer igazítják ki.

22 P. Miles és az alapeljárás többi kérelmezője 2008. április 15. és május 20. között közigazgatási panaszokat nyújtottak be az Európai Iskolák főtitkárához azt kérve, hogy a font sterling átváltási árfolyamát vizsgálják felül, és 2007. novemberétől kezdve

számítsák újra az európai pótlékot. Mivel az említett főtitkár e panaszokat hallgatólagosan elutasította, az alapeljárás kérelmezői 2008. december 15-én és 2009. január 9-én megsemmisítés iránti keresetet nyújtottak be a felülbírálati bizottsághoz, kérve egyébiránt a 2007 novembere és 2008 júniusa közötti időszakban felmerült kár megtérítését. Ennek keretében az alapeljárás kérelmezői kifogás útján hivatkoztak többek között a kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzata 49. cikke (2) bekezdése b) pontjának az EK 12. cikkre és az EK 39. cikkre tekintettel való jogellenességére.

23 2008 októberében az Európai Iskolák Igazgatótanácsa módosította a kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzata 49. cikke (2) bekezdésének b) pontját annak érdekében, hogy az átváltási árfolyamot rugalmasabban lehessen felülvizsgálni az eurózónán kívüli tagállamok pénzneme árfolyamának jelentős változása esetén. E módosítás hatálybalépését 2008. július 1-jében határozták meg azzal az indokkal, hogy a visszaható hatály jelentős költségekkel, továbbá azzal járt volna, hogy az azon tagállamok által kirendelt alkalmazottaktól, amelyeknek a pénzneme felértékelődött, visszakövetelik a túlfizetett európai pótlékot.

24 A felülbírálati bizottság megállapítja, hogy az Európai Iskolák jogrendszere *sui generis* rendszer, amely különbözik a Közösségek és az Európai Unió, valamint a tagállamok jogrendszerétől, miközben egyfajta együttműködést valósít meg ezek között. Az említett bizottság kifejti, ebből az következik, hogy bár azon nemzeti vagy nemzetközi jogi aktusok, amelyeknek az Európai Iskolák maguk nem részesei, jogilag ezen iskolákat nem kötelezik, az ezen aktusokban foglalt vagy az azok által hivatkozott alapvető elveknek – mivel azokat mind az Unió, mind pedig a tagállamok jogrendszere rendszerint elismeri – ezen iskolák szerveinek aktusai számára legalább hivatkozási alapként kell szolgálniuk. Ezenkívül azon uniós jogi normák, amelyekre éppen az

Európai Iskolákról szóló egyezmény alapján elfogadott szövegek utalnak, közvetlenül alkalmazandók az említett iskolák rendszerének keretében.

25 A felülbírálati bizottság megállapítja, hogy ilyen körülmények között az alapeljárás kérelmezői kifogás útján hivatkozhatnak a kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzata 49. cikke (2) bekezdése b) pontjának az EK 12. cikkre és az EK 39. cikkre tekintettel való jogellenességére.

26 A felülbírálati bizottság rámutat, hogy az Európai Iskolákról szóló egyezmény kifejezetten csupán annyit ír elő, hogy a Bíróság rendelkezik hatáskörrel a szerződő felek közötti jogvitában. Ugyanakkor felmerül a kérdés, hogy a felülbírálati bizottság előtt érvényesíthető uniós jogi elvek, valamint az ezen egyezmény alapján elfogadott rendelkezésekben hivatkozott uniós jogi normák értelmezése és alkalmazása szempontjából a felülbírálati bizottság – jóllehet olyan *sui generis* rendszerbe tartozik, amely eltér mind a Közösségétől, mind a tagállamokétól – az EK 234. cikk hatálya alá tartozó bíróságnak tekinthető-e.

27 A felülbírálati bizottság e tekintetben hangsúlyozza, hogy e szervet kizárólag az Európai Közösséget és tagállamot érintő egyezménnyel hozták létre annak érdekében, hogy a ráruházott hatáskörökbe tartozó területeken egységes jogi védelmet biztosítson. Ezen egyezmény szerint egyébként a felülbírálati bizottság határozatai szükség esetén a tagállamok illetékes hatóságai által hajtandók végre, a felülbírálati bizottság hatáskörébe nem tartozó jogvitákat pedig a nemzeti bíróságok elé kell terjeszteni. Ennélfogva paradox volna, ha csak ez utóbbiak fordulhatnának a Bírósághoz kérdéssel az Európai Iskolákat érintő jogvita keretén belül. Vagyis a felülbírálati bizottság azon lehetősége, hogy előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesszen a Bíróság elé, megfelel az EK 234. cikknek, amelynek célja az, hogy biztosítsa az uniós jog egységes értelmezését.

28 Azon kérdést illetően, hogy a kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzata 49. cikke (2) bekezdésének b) pontja összeegyeztethető-e az EK 12. cikkel és az EK 39. cikkel, a felülbírálati bizottság szerint a válasz bizonyos nehézségeket vet fel. E bizottság megállapítja, hogy mivel a vitatott rendelkezést csupán 2008. július 1-jétől, vagyis nyolc hónappal a font sterling jelentős leértékelődése után módosították, az Egyesült Királyság által kirendelt tanárokat hátrány érte az ezen időpontot megelőző díjazásuk kiszámításakor. Az a körülmény, hogy a más tagállamból kirendelt tanárokat az ugyanezen időpontot megelőző kiigazítás hiánya előnyösen érintette ezen államok pénznemének felértékelődése következtében, már csak azért sem igazolhatja az Európai Iskolák álláspontját, mert ennek hatásaként még súlyosabbá vált az érintett tanárok közötti egyenlőtlen bánásmód. A felülbírálati bizottság szerint e helyzet nemcsak az egyenlő bánásmód elvével és az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmával ellentétes, hanem úgy tűnik, hogy egyben olyan jellegű, amely akadályát képezheti a munkavállalók szabad mozgásának.

29 Ilyen körülmények között a felülbírálati bizottság úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatal céljából:

„1) Úgy kell-e értelmezni az [EK] 234. cikk[e]t, hogy a hatálya alá tartozik az olyan szerv, mint az Európai Iskolák[ról szóló] egyezmény 27. cikkével létrehozott felülbírálati bizottság, és mivel ez a bizottság végső fokon határoz, köteles a Bírósághoz fordulni?

2) Amennyiben az első kérdésre adott válasz igenlő, úgy kell-e értelmezni az [EK] 12. és 39. cikk[e]t, hogy azokkal ellentétes az olyan díjazási rendszer alkalmazása, mint amilyet az Európai Iskolákban alkalmaznak, annyiban, amennyiben ez

a rendszer – annak ellenére, hogy kifejezetten utal az európai tisztviselők díjazási rendszerére – nem teszi lehetővé, hogy teljes mértékben – tehát akár visszamenőleges hatállyal is – figyelembe vegyék valamely pénznem értékének csökkenését, amely a vásárlóerő csökkenésével jár az érintett tagállam hatóságai által kirendelt tanárok számára?

3) Amennyiben a második kérdésre adott válasz igenlő, az olyan helyzetbeli különbség, mint amilyen egyfelől az Európai Iskolákba kirendelt tanárok – akiknek a díjazását a nemzeti hatóságok és az őket foglalkoztató Európai Iskola együttesen biztosítja –, másfelől az Európai Közösség tisztviselői – akiknek a díjazását egyedül ez utóbbi biztosítja – között áll fenn, a fent hivatkozott cikkekben szereplő elvekre tekintettel, illetve annak ellenére, hogy a szóban forgó személyzeti szabályzat kifejezetten utal a közösségi tisztviselők személyzeti szabályzatára, indokolhatja-e, hogy eltérőek legyenek a vásárlóerő egységességének fenntartása érdekében alkalmazott árfolyamok?"

A Bíróság hatásköréről

A Bíróság elé terjesztett észrevételek

30 Az alapeljárás kérelmezői és a Bizottság úgy vélik, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik a felülbírálati bizottság által elé terjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálására, valamint e bizottság az EK 234. cikk harmadik bekezdése alapján nem csupán jogosult, hanem köteles is az előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bíróság elé

való terjesztésére. Az Európai Iskolák ezzel ellentétes véleményt képviselnek, következésképpen az első kérdésre nemleges válasz adását javasolják.

31 Az alapeljárás kérelmezői és a Bizottság azt állítják, hogy a felülbírálati bizottság teljesít minden olyan feltételt, amely ahhoz szükséges, hogy valamely szerv a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján az EK 234. cikk értelmében vett „bíróságnak" minősüljön. Így a felülbírálati bizottság jogszabály alapján jött létre, állandó jelleggel működik, tagjainak függetlensége kétségen felül áll, hatásköre kötelező jellegű, jogszabályokat és a rendes bíróságokéhoz hasonló olyan eljárást alkalmaz, amely tiszteletben tartja a kontradiktórius eljárás elvét. A Bizottság hozzáteszi, hogy a felülbírálati bizottság a jelen esetben igazságszolgáltatási feladatot lát el azzal, hogy az alapeljárás kérelmezői és a munkáltatói minőségben fellépő Európai Iskolák közötti jogvitát elbírálja.

32 Az alapeljárás kérelmezői és a Bizottság szerint a felülbírálati bizottság ugyan nem tartozik közvetlenül egyetlen tagállamhoz sem, de az EK 234. cikk értelmében vett „egy tagállam bíróság[ának]" felel meg. A Bíróság ugyanis a C-337/95. sz., Parfums Christian Dior ügyben 1997. november 4-én hozott ítéletének (EBHT 1997., I-6013. o.) 20–26. pontjában már elismerte, hogy több tagállam közös bírósága terjeszthet elé előzetes döntéshozatal iránti kérelmet. A Bíróság ezt a megoldást az EK 234. cikk célkutató értelmezésére alapozta, tekintettel az uniós jog egységes értelmezésének védelmére irányuló, e rendelkezésen alapuló célkitűzéssel. E megoldást kell alkalmazni a felülbírálati bizottságot illetően is, amelyet a tagállamok összessége és az Unió közös bíróságának kell tekinteni, és amelynek a nemzeti bíróságokhoz hasonlóan az uniós jog szabályainak alkalmazása a feladata. Amennyiben a felülbírálati bizottság, az uniós jogi szabályok értelmezésekor előzetes döntéshozatali eljárást terjeszthet a Bíróság elé, ez megfelel többek között az említett jog egységes értelmezése védelmére irányuló célnak.

33 A Bizottság elismeri, hogy valamennyi nemzetközi bíróság kétségtelenül nem terjeszthet előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság elé pusztán azon indokkal, hogy uniós jogi normát alkalmaz. Jelen esetben azonban a tagállamok összessége közös bíróságának egyedi esetéről van szó, amely bíróság a nemzeti bíróságok helyébe lép, amelyek alapesetben rendelkeznének hatáskörrel. Az alapeljárás kérelmezői előadják, nem fogadható el, hogy a tagállamok kivonják magukat a Szerződésekből eredő kötelezettségeik alól az Európai Iskolákról szóló egyezmény megkötésével, amely egyezménynek egyébiránt nyilvánvalóan nem célja az uniós jog hatályának szűkítése.

34 A Bizottság és az alapeljárás kérelmezői szerint, mivel az Unió részese az Európai Iskolákról szóló egyezménynek, ez utóbbi és a belőle eredő bármely jog teljes mértékben az uniós jog részét képezi. Az említett kérelmezők ebből azt a következtetést vonják le, hogy a Bíróság rendelkezik hatáskörrel arra, hogy előzetes döntéshozatal keretében elbírálja ezen egyezményt és a kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzatát.

35 Az Európai Iskolák úgy vélik, hogy az Európai Iskolákról szóló egyezmény 27. cikkéből az tűnik ki, hogy a felülbírálati bizottság bíróság. Nyilvánvalóan nem nemzeti bíróságról van azonban szó. Jóllehet a Bíróság többek között a fent hivatkozott Parfums Christian Dior ügyben hozott ítéletben kiterjeszthette a nemzeti bíróság fogalmát a Benelux államok bíróságára, ezt azért tehette meg, mert a szellemi tulajdonjogot érintően létezik uniós szabályozás. Márpedig a kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzata nem tekinthető olyan területnek, ahol létezik uniós szabályzás, hanem egyszerűen annak kifejeződéséről van szó, hogy a tagállamok lemondtak hatáskörükről az Európai Iskolák szervei javára annak érdekében, hogy ez utóbbiak megszervezzék kapcsolataikat a rendelkezésükre álló tanárokkal. Ezenkívül védjegyeket érintően a Benelux államok bíróságához fordulás a nemzeti bíróságok előtt folyamatban lévő eljárás ideiglenes intézkedését jelenti, míg semmilyen kapcsolat nem áll fenn a felülbírálati bizottság, illetve a nemzeti bíróságok által gyakorolt igazságszolgáltatási

feladat között. Csupán az a körülmény, hogy a felülbírálati bizottság határozatainak végrehajtását lehet kérni a nemzeti bíróságoktól, e tekintetben nem bír jelentőséggel.

36 Az Európai Iskolák szerint az Unióval való kétségtelenül szoros kapcsolatai nem elegendőek annak megállapításához, hogy a kirendelt alkalmazottak személyzeti szabályzata az uniós jog részét képezi. Jóllehet a felülbírálati bizottság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az egyenlő bánásmód elve és a munkavállalók szabad mozgásának elve olyan alapvető elvek, amelyeket az Európai Iskolák szerveinek, a felülbírálati bizottságot is beleértve, tiszteletben kell tartaniuk, ebből nem következik az, hogy az Európai Iskolák Igazgatótanácsa által elfogadott szabályzatok az uniós jogba tartoznak. A felmerülő kérdések kizárólag az Európai Iskolák és a kirendelt alkalmazottaik közötti viszonyra vonatkoznak, anélkül hogy közvetlen kapcsolat állna fenn az uniós joggal. Ilyen körülmények között a Bíróságnak nincs hatásköre a felülbírálati bizottság által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem megválaszolására, mivel nem áll fenn kellő kapcsolat az uniós joggal.

A Bíróság álláspontja

37 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint annak értékeléséhez, hogy az előzetes döntéshozatalt kezdeményező szervezet az EUMSZ 267. cikk szerinti „bíróság" jellemzőivel rendelkezik-e – ami kizárólag az uniós jog alapján eldöntendő kérdés –, a Bíróság bizonyos tényezők összességét veszi figyelembe, amelyek közé tartozik az, hogy a szervezet jogszabály alapján jött-e létre, állandó jelleggel működik-e, hatásköre kötelező jellegű-e, az eljárása kontradiktórius jellegű-e, a szervezet jogszabályokat alkalmaz-e, valamint hogy a szervezet független-e (lásd különösen a C-54/96. sz., Dorsch Consult ügyben 1997. szeptember 17-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-4961. o.] 23. pontját, a C-53/03. sz., Syfait és társai ügyben 2005. május 31-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-4609. o.] 29. pontját, a C-246/05. sz. Häupl-ügyben 2007. június 14-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-4673. o.] 16. pontját, valamint a C-118/09. sz. Koller-ügyben 2010. december 22-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-13627. o.] 22. pontját).

38 A felülbírálati bizottság megfelel e feltételek mindegyikének – ahogyan azt a jelen ügyben részt vevő összes érdekelt megjegyezte –, és ezért az EUMSZ 267. cikk értelmében „bíróságnak" tekintendő, mégis meg kell állapítani, hogy e rendelkezés szövege „egy tagállami bíróságra" hivatkozik.

39 Márpedig meg kell állapítani, hogy a felülbírálati bizottság nem „egy tagállamhoz", hanem az Európai Iskolákhoz tartozik, amelyek – az Európai Iskolákról szóló egyezmény első és harmadik preambulumbekezdése értemében – *sui generis* rendszert alkotnak, amely nemzetközi megállapodások útján a tagállamok, illetve közöttük és az Unió közötti egyfajta együttműködést valósít meg annak érdekében, hogy az európai intézmények megfelelő működése céljából biztosítsák ezen intézmények személyi állománya gyermekeinek a együttes oktatását.

40 A Bíróság a kérelmezők és a Bizottság által említett, fent hivatkozott Parfums Christian Dior ügyben hozott ítéletének 21. pontjában kétségtelenül úgy ítélte meg, hogy nem létezik olyan érvényes indok, amely igazolná, hogy több tagállam közös bírósága, mint amilyen a Benelux államok bírósága, ne terjeszthetne elő kérdéseket előzetes döntéshozatal céljából a Bírósághoz, hasonlóan az egyes tagállamokhoz tartozó bíróságokhoz.

41 A felülbírálati bizottság azonban nem minősül több tagállam közös, a Benelux államok bíróságához hasonlítható bíróságának. Amíg ugyanis egyrészt a Benelux államok bíróságának feladata a három Benelux állam közös jogi szabályai alkalmazása egységességének biztosítása, másrészt pedig az előtte folyamatban lévő eljárás a nemzeti bíróságok előtt folyamatban lévő eljárások ideiglenes intézkedését jelenti, amelyben a Benelux államokban közös jogi szabályok végleges értelmezését állapítják meg (lásd a fent hivatkozott Parfums Christian Dior ügyben hozott ítélet 22. pontját), a felülbírálati bizottság és a tagállamok igazságszolgáltatási rendszerei között nincs ilyen kapcsolat.

42 Ezenkívül a felülbírálati bizottságot ugyan a tagállamok összessége, valamint az Unió hozta létre, az azonban nemzetközi szervezet egyik szervének minősül, amely az Unióval fenntartott működési kapcsolatai ellenére, formálisan elkülönül az Uniótól és a tagállamoktól is.

43 Ilyen körülmények között kizárólag az a tény, hogy a felülbírálati bizottságnak az előtte folyamatban lévő jogvitában alkalmaznia kell az uniós jog általános elveit, nem elegendő ahhoz, hogy az említett felülbírálati bizottság az „egy tagállam bírósága" fogalma alá, és így az EUMSZ 267. cikk hatálya alá tartozzon.

44 Az alapeljárás kérelmezői és a Bizottság szerint mindazonáltal a felülbírálati bizottság azon lehetősége, sőt kötelezettsége, hogy ilyen jogvitában a Bírósághoz forduljon, elengedhetetlen az említett elvek egységes értelmezésének biztosításához, valamint azon jogok tényleges tiszteletben tartásának biztosításához, amelyeket a kirendelt tanárok ezen elvekből eredeztetnek.

45 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az Európai Iskolákról szóló egyezménnyel létrehozott jogi védelmi rendszernek – az előző pontban kifejtettek értelmében vett – továbbfejlődése ugyan kétségkívül elképzelhető, a jelenleg hatályos rendszert átalakítása azonban a tagállamok joga (lásd analógia útján a C-50/00. sz. Unión de Pequeños Agricultores kontra Tanács ügyben 2002. július 25-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-6667. o.] 44. és 45. pontját).

46 A fentiek összességéből következően a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy választ adjon az Európai Iskolák felülbírálati bizottságától eredő előzetes döntéshozatal iránti kérelemre.

A költségekről

47 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

Az Európai Unió Bírósága nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy választ adjon az Európai Iskolák felülbírálati bizottságától eredő előzetes döntéshozatal iránti kérelemre.

Aláírások